

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	27. september 2024

Sak 095-2024

Innspill til statsbudsjett for 2026

Forslag til vedtak:

1. Styret tar foreliggende vurderinger av aktivitetsforutsetninger for somatiske tjenester, psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling som innspill til statsbudsjett for 2026, til orientering.
2. Styret ber om at innspill gitt i møtet innarbeides, og at endelig forslag til innspill legges frem for behandling i styret før oversendelse til Helse- og omsorgsdepartementet.

Hamar, 20. september 2024

Terje Rootwelt
administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

I vedlegg 1 til protokollen fra foretaks møtet 17. januar 2024 er det forutsatt at de regionale helseforetakene gir innspill til statsbudsjett for 2026 innen 1. desember 2024.

De fire regionale helseforetakene har i fellesskap vurdert aktivitetsbehovet for 2026 innen somatiske tjenester, psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusmiddelbehandling (TSB), og utarbeidet felles utkast til innspill til statsbudsjettet. Utkastet fremmes for styrene i alle de regionale helseforetakene for innspill.

2. Hovedpunkter og vurdering av handlingsalternativer

De regionale helseforetakenes innspill til statsbudsjett består av tre deler:

1. Anslått behov for aktivitetsvekst

- Demografisk betinget
  - Behov for aktivitetsvekst som følge av befolkningsendring (befolkningsvekst og endret alderssammensetning)
- Vekstbehov utover demografisk betinget vekst, som f.eks.
  - Ny teknologi, ny diagnostikk, nye behandlingsmetoder og endret indikasjon for behandling
  - Styrking av tilbud
  - Kapasitetsutvidelse for å redusere ventetider og fristbrudd

2. Overordnede forhold av betydning som bør tas hensyn til i arbeidet med statsbudsjettet.

3. Eventuelle regionspesifikke innspill

Anslått behov for aktivitetsvekst

Aktivitetsbehovet påvirkes av befolkningsveksten, at befolkningen blir eldre og at antall pasienter med flere samtidige sykdommer øker. I tillegg påvirkes behovet av ny og kostnadskrevenende diagnostikk og behandlingsmetoder, ny teknologi, nye legemidler, et ønske om kortere ventetid og av andre helsepolitiske prioriteringer.

Framskrivningene av aktivitetsbehov er basert på framskrivningsmodellene for henholdsvis psykisk helsevern og TSB, og somatiske spesialisthelsetjenester. Videre er de gjennomført på aggregert nivå og tar utgangspunkt i nasjonale tall.

Oppsummering

Det er for psykisk helsevern og TSB beregnet et samlet behov for aktivitetsvekst fra 2025 til 2026 på 2,2 prosent. For somatiske spesialisthelsetjenester er det beregnet et behov for aktivitetsvekst fra 2025 til 2026 på 1,5 prosent, målt i DRG-poeng. Vektet basert på kostnadsandelene i SAMDATA for 2023 gir det et samlet vekstbehov på 1,7 prosent.

Overordnede forhold av betydning som bør tas hensyn til i arbeidet med statsbudsjettet
Vedlagte utkast til innspill trekker også frem følgende overordnede forhold som bør vurderes nærmere i forbindelse med statsbudsjett for 2026:

- Demografisk utvikling og finansiering
- utfordringer i tilgang på personell
- Underfinansiert kostnadsvekst innen bygg
- Finansiering av pensjonspremie
- Etablering av nasjonalt beredskapslager for smittevernutstyr
- Bruk av helsedata
- Dømt til behandling
- Driftsfinansiering protonsenters

Realveksten i de økonomiske rammene i 2021-2022 var lavere enn den demografiske veksten, og er i ettertid ikke fullt ut kompensert. Som følge av dagens økonomiske situasjon opplever de regionale helseforetakene det som krevende å prioritere ytterligere nødvendige investeringer eller å redusere vedlikeholdsetterslep. Det er nødvendig at de årlige tildelingene til spesialisthelsetjenesten gir handlingsrom til å gjennomføre investeringer i bygg og utstyr, samt til å øke satsning på teknologi, kompetanse og rekruttering.

Det er også en sammenheng mellom utviklingen i bevilgningene til sektoren over tid og tilgjengelighet til tjenesten. Historisk sett viser utviklingen reduserte ventetider når realveksten i bevilgningen er høyere enn den underliggende demografiske veksten.

3. Administrerende direktørs anbefaling

Når det skal gis innspill til statsbudsjettet for 2026, er det meningsfylt å gjøre vurderinger og analyser på et overordnet nivå, og felles for de fire regionale helseforetakene.

Administrerende direktør inviterer styret til å komme med innspill til de foreliggende vurderingene av aktivitetsforutsetninger for somatiske tjenester, psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, og enkelte overordnede forhold, som innspill til statsbudsjettet for 2026. Innspillene vil bli tatt med i det videre arbeidet, og endelig forslag til innspill vil legges frem for styrets behandling i november.

Trykte vedlegg:

- Felles utkast notat *Innspill statsbudsjett 2026*

Utrykte vedlegg:

- Ingen